

Väylävirasto
Trafikledsverket

Lausunto

1 (4)

22.2.2021

VÄYLÄ/952/00.03.02/2021

kirjaamo@lv.m.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31, 00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntöne 21.1.2021, VN/7835/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021-2032 - Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Valtakunnallisella liikennejärjestelmäsuunnitelmalla vuosille 2021-2032 (Liikenne 12 -suunnitelma) tavoitellaan pitkäjänteistä, yli hallituskausien jatkuvaa ennakoitavaa toimintaa liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Tämä strateginen suunnitelma tulee ohjaamaan koko liikenteen hallinnonalan toimintaa läpinäkyvästi osoittamalla valtion yhtenäisen tahtotilan valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisestä.

Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksessa esitetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa 1,4 miljardiin euroon vuodessa. Tämän lisäksi myös kehittämisinvestointeja esitetään rahoitettavan noin 500 miljoonaa vuodessa eli yhteensä 6,1 miljardia euroa vuosina 2021-2032. Tämä kokonaisuus antaa Väylävirastolle hyvät lähtökohdat sujuvan liikennöinnin varmistamiseen eri väylämuodoilla.

Väylävirasto vastaa väyläverkkojen keskipitkän investointiohjelman sekä muutaman seuraavan vuoden suunnitteluohjelman ja perussuunnitelman laatimisesta. Nämä ovat keskeisiä työkaluja Liikenne 12 -suunnitelman ja sen tavoitteiden toteuttamisessa. Suunnitelmaluonnoksessa kasvaa panostus rautateihin liikenneverkkojen kehittämisessä. Tieverkolla kehittämishankkeiden suunnittelu kohdistuu erityisesti niille tiejaksoille, joilla on merkittävimpiä puutteita palvelutasossa turvallisuuden, toimivuuden tai ympäristöhaittojen osalta. Väyläviraston kannalta on merkittävää, että näillä väylillä myös henkilö- ja tai tavaraliikenteen ennustettu kasvu edellyttää investointeja, jotta riittävän hyvä liikenteen palvelutaso pystytään säilyttämään.

Vaikutusten arviointi on ollut tärkeä osa Liikenne 12 -suunnitelman valmistelua. Sillä on lisätty tietoa ja ymmärrystä liikennejärjestelmän kehittämisen vaikutuksista sekä tehty valmistelua läpinäkyväksi sidosryhmien kanssa. Vaikutusten arviointia tehtiin laajasti liikennejärjestelmän yleisten kehittämistavoitteiden pohjalta. Arviointia tarkennettiin suunnitelmalle asetettujen tavoitteiden: saavutettavuuden, kestävyuden ja tehokkuuden

22.2.2021

osalta. Väyläviraston toiminnan kannalta on tärkeää, että tavoitteet ovat rinnakkaisia ja pyrkivät kaikki hillitsemään ilmastomuutosta. Väylävirasto on osallistunut väylänpidon osalta myös vaikutusten arviointityöhön.

Rautatiet Liikenne 12 –suunnitelmaluonnoksessa

Rautateiden ja raideliikenteen keskeinen rooli liikennejärjestelmässä näkyy hyvin Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksessa. Suunnitelmaluonnoksessa käsitellään ja linjataan kattavasti rautateiden ja rautatieliikenteen eri osa-alueita.

Suunnitelmaluonnoksessa esitetty perusväylänpidon rahoituksen nosto parantaa mahdollisuuksia huolehtia rataverkon turvallisuudesta ja liikennöitävyydestä. Rahoituksella voidaan toteuttaa jonkin verran myös pienempiä parantamistoimia. Erityisenä haasteena rataverkolla ovat kustannuksiltaan merkittävän suuret peruskorjaustarpeet, joita suunnitelmakaudella on edessä väyläverkon eri osilla ja jotka kasvavat suunnitelmakauden loppua kohti.

Siirtyminen junien kulunvalvontatekniikassa uuteen radioverkkopohjaiseen eurooppalaiseen järjestelmään (Digirata) on merkittävä asia. On tärkeää, että Liikenne 12 -suunnitelma luo tälle selvän etenemispolun rahoituksineen huomioiden myös sen, että uuteen järjestelmään siirtyminen jatkuu pitkään vuoteen 2032 ulottuvan suunnitelmajakson jälkeenkin.

Rataverkon kehittämiseksi Liikenne 12 -suunnitelmaluonnos antaa selkeät lähtökohdat. Rahoituksen lisäksi suunnitelma sisältää linjaukset siitä, miten rahoitusta käytetään suunnitelmakaudella. Liikenne 12 -suunnitelma luo yhdessä erikseen laadittavan investointiohjelman kanssa pitkäjänteisyyttä rautateiden suunnitteluun ja toteutukseen. Käynnissä olevista useista kehittämishankkeista ja suunnitelmaluonnoksessa esitetystä tulevien vuosien rahoituksesta huolimatta voidaan kuitenkin vastata vain osaan nykyisistä ja kehittyvän liikenteen tarpeista. Jatkossa priorisointi on siis tärkeää, vaikkakin perusteltuja, suunnitelman tavoitteiden mukaisia tarpeita on myös haastavaa priorisoida keskenään. Yhteishankkeiden kuten kaupunkiseutujen hankkeiden käsittelyyn suunnitelma tuo myös selkeyttä.

Maantiet Liikenne 12 –suunnitelmaluonnoksessa

Suomessa tieliikenteen osuus liikkumisessa ja kuljettamisessa on hallitseva. Kaikki tiet ja kadut palvelevat osaltaan koko liikennejärjestelmää ja jokaisella tieverkon osalla on oma merkityksensä. Suurimpana haasteena 12-vuotisella suunnittelukaudella on koko laajan tieverkon pitäminen riittävän hyvässä kunnossa. Teiden ja siltojen kunto sekä talvihoito ovat liikkumisen perusta.

22.2.2021

Suunnitelmaluonnoksessa esitetty perusväylänpidon rahoitus mahdollistaa maanteiden korjausvelan lyhentämisen ja varmistaa maanteiden talvihoidon korotetun tason. Väylävirasto priorisoi korjauksissa ja talvihoidossa pääteitä sekä muita vilkasliikenteisiä teitä. Maantieverkon pieniin parannusinvestointeihin on esitetty rahoitusta hyvin rajallisesti ja se ei mahdollista merkittävää tieverkon parantamista.

Päätiet - noin 13 400 km - muodostavat tieverkon rungon ja niillä on erityisen tärkeä merkitys elinkeinoelämän kilpailukyvyllä ja alueiden kehittämiselle. Liikenneverkon strategisen tilannekuvan mukaan pelkästään maanteiden pääväylillä noin 200 tiekilometrillä on kaikkein merkittävämpiä puutteita palvelutasossa sujuvuuden, turvallisuuden tai ympäristöhaittojen kannalta. Näiden tieosuuksien palvelutaso tulisi nostaa vastaamaan asetuksen vaatimuksia sekä nykyisiä liikennemääriä ja kuljetustarpeita.

Suunnitelmaluonnoksessa on esitetty maantieverkon kehittämisinvestointien rahoituksen säilyvän noin nykytasolla. Tällä rahoitustasolla voidaan toteuttaa esimerkiksi noin 1/3 maanteiden pääväylien merkittävimmistä investointitarpeista. Linjaukset kehittämisrahoituksen kohdentamisesta mm. elinkeinoelämän toimintaedellytysten, työmatkaliikenteen tarpeiden ja liikenneturvallisuuden parantamiseen antavat hyvän lähtökohdan investointiohjelman valmisteluun.

Meri ja sisävesiväylät Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksessa

Meriväylillä ja jäänmurtotoiminnalla on keskeinen merkitys Suomen ulkomaankaupan kuljetuksissa, ja niiden tarpeita vastaava toimivuus on ensiarvoisen tärkeää koko ulkomaankaupalle. Liikenne 12 -suunnitelman keskeisiä haasteita meriväylien kannalta ovat elinkeinoelämän nopeastikin muuttuvat kuljetustarpeet ja -virrat, joihin viraston tulee kyetä vastaamaan mahdollisimman nopeasti ja joustavasti. Myös aluskaluston jatkuva kehitys luo tarpeita sekä fyysisen väyläinfran että siihen liittyen palveluiden kehittämiseen.

Näitä haasteita ja niihin liittyviä linjauksia on tuotu hyvin esiin suunnitelmaluonnoksessa, ja niiden pohjalta voidaan turvata alusliikenteelle vähintään nykyinen palvelutaso. Merkittävänä uutena avauksena Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksen linjaukset mahdollistavat älykkäiden turvalaitteiden käytön systemaattisen lisäyksen keskeisillä meriväylillä. Linjaukset korostavat myös Saimaan kanavan sulkujen pidentämisen mahdollistamaa sisävesiliikenteen kehittämismahdollisuutta, mikä on koko liikennejärjestelmän kannalta myönteinen asia.

Meriväylien kehittämisen osalta linjaukset turvaavat mahdollisuudet vastata elinkeinoelämän muuttuviin kuljetustarpeisiin ja uusien investointien mahdollistamiseen meriväyläinvestointien avulla. Myös nykyisen jäänmurtokaluston suorituskyvyn turvaaminen mahdollistuu suunnitelman linjausten kautta, mikä varmistaa toimivat

22.2.2021

ympärivuotiset merikuljetukset. Haasteena jatkossa tulee kuitenkin olemaan olemassa olevien meriväylien pienten, kustannustehokkaiden parantamishankkeiden toteutusmahdollisuudet, sillä suunnitelma ei mahdollista näiden hankkeiden systemaattista ja tarpeisiin perustuvaa toteutusta, vaan käytettävissä olevat resurssit tulevat jatkossakin rajoittamaan tätä.

Liikenneverkon strateginen tilannekuva ja seuranta

Liikenne 12 -suunnitelmaluonnos tuo selkeyttä liikenneverkon strategisen tilannekuvan rooliin. Lisäksi se selkeyttää odotuksia tilannekuvan sisällöstä ja vaatimuksista. Väylävirastolla on keskeinen rooli liikenneverkon strategisen tilannekuvan laatimisessa väyläverkkojen osalta.

Liikenne 12 -suunnitelman ja sen tavoitteiden toteutumisen kannalta tärkeää on suunnitelman seuranta. Väylävirasto osallistuu Traficomien vastuulla olevaan suunnitelman toteutumisen seurantaan ja seurantamallin kehittämiseen sekä tuottaa tietoa toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisesta omien vastuualueidensa osalta.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Väylävirastossa asian on ratkaissut Johtaja Pekka Rajala ja esitellyt Osastajohtaja Anna Saarlo

Tiedoksi Väyläviraston johtoryhmä, Anna Saarlo, Tapio Ojanen, kirjaamo

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus